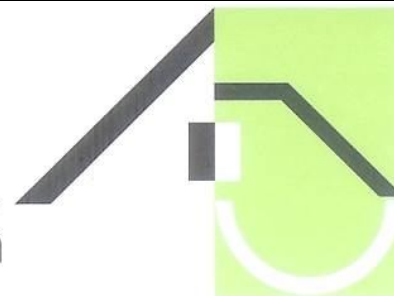

BOERDERIJ & ERF

alblasserwaard - vijfheerenlanden

ONLINE NIEUWSBRIEF

22

FEBRUARI 2015

VOORAF

De iconen van de streek hebben we ze genoemd. De vele prachtige boerderijen die er nog zijn. Waar wij met elkaar trots op zijn, wat er nog rest aan boerenhofsteden. Ons cultuurhistorisch erfgoed. Daarvoor zijn we met elkaar verantwoordelijk. Daar moest ik ineens aan denken toen ik eind januari jl. in de krant las van de herdenking van 70 jaar Auschwitz. Een van de sprekers noemde daarbij, zoals hij het uitdrukte, het elfde gebod: 'Wees nooit een omstander'.

Geweldige woorden als je over je maatschappelijke verantwoordelijkheid nadenkt. We mogen niet zomaar toekijken wat er gebeurt. We moeten ons er nadrukkelijk mee bemoeien. Ook met het voortbestaan van de iconen van onze streek. Wij zijn het aan ons voorgelacht en aan ons nageslacht verplicht om te zorgen voor die boerderijen.

Dick de Jong

Winterakoniet

NIEUW FOTOBOEK

Binnenkort verschijnt het nieuwe fotoboek 'Hoeve - Hofstede - Herbestemming'. Het onderwerp is deze keer herbestemming van de boerderij. Het boek staat boordevol vol met foto's, voorbeelden hoe er op een verantwoorde manier een andere bestemming kan worden ge-

geven aan een aloude boerderij. Ooit begonnen als hoeve, een stuk grond om te bewerken met een wonkje erop. Het groeide uit tot hofstee. In de moderne tijd blijkt dat niet meer functioneel, dus volgt er herbestemming.

Het is in de boekhandel te koop voor slechts € 14,95. Als u zeker wilt zijn van een exemplaar, ga dan naar Museum De Koperen Knop te Hardinxveld-Giessendam (dinsdag t/m vrijdag 13.00-17.00 en zaterdag 11.00-17.00 u).

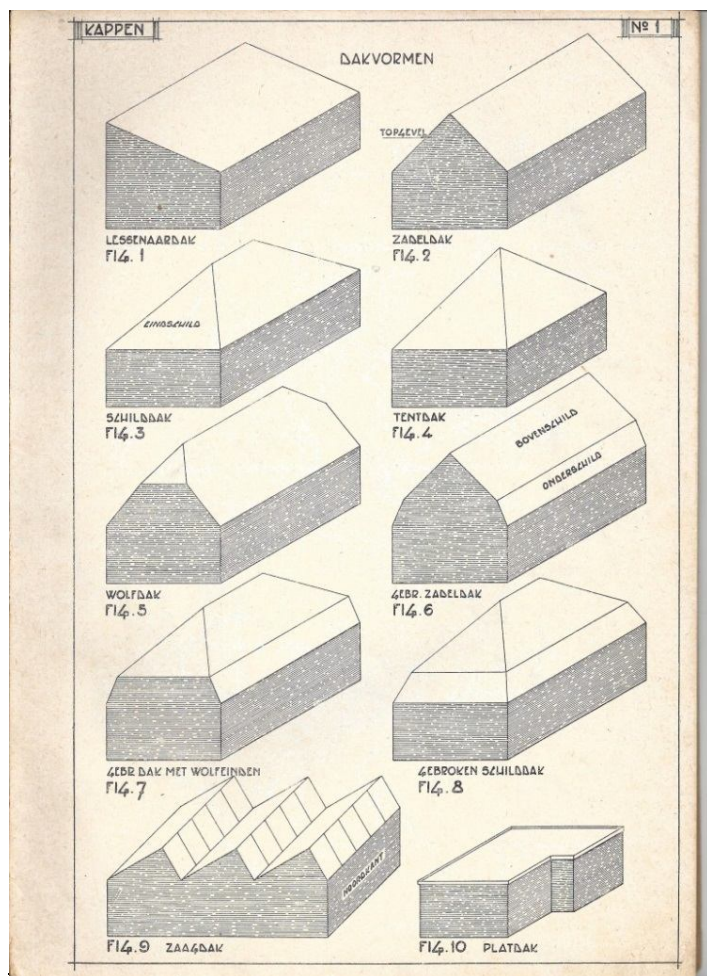
Als u het laat opsturen betaalt u kosten voor porti en boekverpakking €5,00 extra.

Als u het boek besteld voor 1 april 2015 betaalt Boerderij & Erf A-V de helft van de verzendkosten en betaalt u slechts € 17,45. Bestellen kan via de website van de stichting: secretariaat@boerderijnerf.nl. Als u niet over de mogelijkheid van internet beschikt mag u bellen naar 0184-661425 of 06-53759618.

De vele kleurenfoto's zijn vrijwel allemaal speciaal voor dit boek gemaakt door beeldend kunstenaar Evert van Lopik. Publicist Dick de Jong heeft de informatieve teksten en gedichten verzorgd.

Het liggend formaat is 265 x 236 mm, het aantal pagina's bedraagt 100 en het is voorzien van een harde kaft. Het boek is de tweede in een serie. De eerste was het inmiddels uitverkochte boek 'Boerenhofsteden... gaandeweg'.

DAKVORMEN

ONTWIKKELING VAN HET DAK

De oudste dakvorm in ons land is waarschijnlijk het schilddak. Om meer ruimte en licht in de boerderij te krijgen, werd later het wolfsdak ontwikkeld en vervolgens het zadeldak. Het schilddak bestaat uit vier hellende schildes die vroeger vaak bijna tot de grond reikten. Hierdoor waren de gevels erg laag. Door de toepassing van het wolfsdak, waarbij boven de korte gevels kleinere schildes of wolfeinden werden aangebracht, konden de voor- en achtergevel worden verhoogd. Zodoende kwam er ruimte voor vensters en deuren. Ook werden wel grote deeldeuren aangebracht. Die maakten het mogelijk om een volgeladen hooiwagen de boerderij in te rijden. Een bijkomend voordeel van de toepassing van een wolfsdak was dat de zolder groter werd. Daardoor was er meer ruimte voor de opslag van het hooi. Het zadeldak, de opvolger van het wolfsdak, biedt met de twee puntgevels de mogelijkheid om nog hogere eindgevels en een nog grotere zolder te bouwen. In ons land kwam deze dakvorm vanaf de middeleeuwen in zwang. In Twente werd het bovenstuk van de gevel vaak met een houten topgevelschot afgewerkt. In andere streken werd echter vastgehouden aan een dak met één of twee wolfseinden. Waarschijnlijk gebeurde dit uit praktische overwegingen. De aansluiting van een dakvlak op een puntgevel is namelijk technisch iets moeilijker te realiseren, waardoor de kans op lekkages groter is.

DAKBEDEKKING HELLEND DAK

Bij hellende daken is het belangrijk dat het hemelwater zo snel mogelijk wordt afgevoerd over de dakbedekking naar het riool of een andere afwatering. Dakbedekking dient hiervoor overlappend te worden aangebracht, als schubben, en wel zo dat het hemelwater niet naar binnen kan dringen (ook niet bij harde wind). De onderdelen van de dakbedekking moeten bovendien goed vast zitten aan de dakconstructie zodat ze niet naar beneden glijden.

ONDERHOUD UW PAND

INLEIDING

In de editie van Erfgoedstem van 12 februari 2015 is aandacht gevraagd voor het feit dat niet onderhouden geregistreerde monumenten net zo vogelvrij zijn als niet geregistreerde. Uit het artikel blijkt dat gemeenten bevoegd zijn om op te treden tegen verwaarlozing. Wacht dus niet te lang met onderhoud.

PRAKTIJKGEVAL

De eigenaar van een rijksmonument - ergens in Nederland - overtrad de wet door het voortbestaan van zijn gebouw in gevaar te brengen. Dat oordeelde in augustus 2014 de hoogste bestuursrechter van Nederland, de Raad van State. Het pand was zodanig verwaarloosd dat onder meer het dak vol met gaten zat. Met een zogenoemde 'last onder dwangsom', een financieel pressemiddel, wilde de gemeente de eigenaar ertoe aanzetten het pand weer wind- en waterdicht te maken. Deze

Deze deur zit wel dik in de verf...

stelde echter onvoldoende geld te hebben voor het noodzakelijke onderhoud. Maar een eigenaar mag zijn monument niet in gevaar brengen, ongeacht zijn financiële situatie, aldus de rechter.

VERWAARLOOSDE MONUMENTEN

Monumenten zijn het behouden waard. Daarom zijn ze beschermd. Het is verboden om een monument zonder vergunning te slopen, te verstoren, te verplaatsen of te wijzigen. Bovendien is het niet toegestaan om een monument te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een manier die het ontsiert of in gevaar brengt. In de jurisprudentie is bepaald dat dit voor zowel passief als actief verwaarlozen geldt.

Het is dus strafbaar om kapotte ruiten, goten en daken niet te herstellen en om ramen en deuren langdurig open te laten staan, waardoor het ongehinderd in kan regenen. Ook moeten eigenaren van monumenten hun goten en regenpijpen goed laten functioneren om waterschade te voorkomen. Als zij onvoldoende maatregelen nemen om hun pand tegen weer en wind te beschermen, is de gemeente gerechtigd om handhavend op te treden. Dit gebeurt dan ook met regelmaat.

Met dank aan: Marijn Heijers en Ruben Abeling.

Sommigen verwaarloosde panden zijn het behoud in hun verwaarloosde staat meer dan waard; wat zou het leeg zijn zonder dit...

AGRIWIKI

Dat is de website waar u alles over agrarisch erfgoed, historische boerderijen en erven kunt vinden. En waar u zelf uw kennis, feiten, verhalen en foto's kunt toevoegen. Agriwiki is er voor iedereen die zich interesseert en inzet voor het behoud van historische boerderijen en erven.

Agriwiki wordt u aangeboden door de Nederlandse boerderijstichtingen verzameld in de Stichting Agrarisch Erfgoed Nederland. Ook door Boerderij & Erf A-V. Agriwiki heeft een open karakter en een lage drempel. Boerderijeigenaren, beleidsmakers, adviseurs, uitvoerders, liefhebbers vormen de doelgroep. De kwaliteit wordt bewaakt door spelregels.

Het kennissysteem Agriwiki bestaat sinds september 2011 (betaversie) en is vanaf juni 2012 openbaar. Het net als de Wikipedia op de Mediawiki-software gebaseerde systeem bevat 1.335 lemma's en wordt dagelijks door gemiddeld 136 unieke bezoekers gevonden. De optelsom in de categorie werkelijke gebruikers leert dat er in de afgelopen twee jaar ruim 36.000 mensen (waarvan 5700 terugkerend) informatie hebben gezocht in Agriwiki. Het overgrote deel heeft een zoekvraag gesteld in Google en is via die weg bij het juiste lemma in het kennissysteem terechtgekomen.

Inhoudelijk is Agriwiki ruim gevuld, maar er zijn grote terreinen die nog braak liggen. Vooral de bouwkundige en onderhoudsaspecten van de historische boerderij zijn gedetailleerd beschreven, onder meer dankzij de opname van de inhoud van twee complete publicaties (Kleur op boerderijen en Historische houtconstructies). Veel minder informatie is er over onderwerpen als de herbestemmingsproblematiek, de toepasselijke wet- en regelgeving, de sociale structuren op het platteland en de inrichting van het erf. Met name op dat laatste gebied wordt nu gewerkt aan de opname van de inhoud van het boek Boerenerven, vroeger en nu.

De Mediawiki-software is gebaseerd op het principe van de user-generated content. Dat betekent dat iedereen kan bijdragen. Het systeem is opengesteld voor mensen die beschikken over een gebruikersaccount. Er zijn inmiddels 38 accounts aangemaakt, deels op verzoek van mensen zelf. Ondanks dit aardig grote potentieel moet worden vastgesteld dat er maar mondjesmaat kennis aan Agriwiki wordt toegevoegd. Zelfs de in 2012 aan groepen boerderijkenners gegeven trainingen hebben niet tot merkbaar resultaat geleid.

Als u geïnteresseerd bent om ook een bijdrage te leveren aan de verdere ontwikkeling van dit belangrijke medium, kunt u contact opnemen met Bureau Helsdingen te Vianen: telefoon 0347-370651 of via de website www.bureauhelsdingen.nl.

Een volgende keer nemen we u wat mee in enkele beschrijvingen.

OVERIGE INFORMATIE

UITNODIGING VERGADERING

De Stichting Boerderij & Erf Alblasserwaard-Vijfheerenlanden houdt donderdag 9 april 2015 haar halfjaarlijkse vergadering voor begunstigers.

Deze begint om 20.00 uur en wordt gehouden in het kantoor van WEA-Deltaland, Wilgenweg 8D in Groot-Ammers. Als u overweegt om ook begunstiger te worden bent u natuurlijk ook daar van harte welkom. Wellicht wilt u dat dan even van te voren laten weten: 0184-661425 / 06-53759618 / secretariaat@boerderijenerf.nl. Als lid geniet u verscheidene voorkeuren en het kost u slechts minimaal € 17,50 per jaar.

Voor de pauze gaat het vooral over de activiteiten van Boerderij & Erf A-V en na de pauze zal de stad- en streekhistoricus de heer Frits van Oosterom een interessante presentatie voorschotelen.

NATUUR OP JE ERF

Nu het voorjaar er aan komt vraagt Den Hâneker medewerking van alle bewoners in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden aan het project Natuur op je erf. Er zijn allerlei mogelijkheden om de dieren op je erf te krijgen. Met streekeigen beplanting en een diervriendelijke inrichting van je erf kan je veel bereiken.

Den Hâneker start in samenwerking met de Natuur- en Vogelwachten Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden, met Blauwzaam en met enkele gemeenten het project Natuur op je erf. Dit sluit aan op het eerdere project Be-

bouwingslinten van Landschapsbeheer Zuid-Holland en op het lopende project Blauwzaam lint.

Boerderij & Erf Alblasserwaard-Vijfheerenlanden schaaft zich hier achter, want we kennen allemaal het rijmpje:

Wie om zijn boerderij of pand
Geen bomen en struiken plant
Wordt ooit een vaste klant
Van dokter of dakpanfabrikant

Den Hâneker biedt u de mogelijkheid om plantmateriaal te bestellen. Inheems planmateriaal aan bomen en struiken. Daar staan ook oude fruitrassen bij. Het plantmateriaal wordt geleverd door boomkwekerij De Batterijen in Ochten. De prijzen op het bestelformulier zijn inclusief BTW. Uw bestelling wordt GRATIS geleverd bij uw afleveradres. Het formulier dient uiterlijk vrijdag 6 maart 2015 of vrijdag 27 maart (u heeft dus twee mogelijkheden) te zijn ingeleverd. Levering vindt dan plaats circa 2 weken later. U ontvangt vooraf bericht over de exacte leverdatum. Weersomstandigheden kunnen van invloed zijn op de datum van levering.

Zie voor het bestelformulier de website van Den Hâneker: www.denhaneker.nl of bel met 0184-605 300.

CURSUS ECOLOGISCH MOESTUINIËREN

Streekcentrum Het Liesvelt organiseert dit voorjaar een cursus ecologisch moestuinieren. Voor iedereen die eigen groenten wil verbouwen zonder gif en in samenwerking met de natuur. Docente Jantien de Loor (Stichting Velt Nederland) legt in vier bijeenkomsten de theo-

retische basis voor het verbouwen van groenten. Deelnemers kunnen ook praktijkervaring opdoen in de groentetuin van Het Liesvelt. De cursus wordt gegeven op twee zaterdagochtenden en twee woensdagavonden in maart en april. Informatie: Stefanie Witte (telefoon 0184-602521) of Joke van Leeuwen (telefoon 0184-601751). Aanmelden kan via administratie@streekcentrum.nl vóór 28 februari 2015.

NIEUWE BROCHURES

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland hebben drie (vernieuwde) brochures gepresenteerd over zonnepanelen en historisch erfgoed, dan wel monumenten. Ze bieden adviezen en richtlijnen.

De brochures geven bijvoorbeeld antwoord op: zijn zonnepanelen of zonnecollectoren toegestaan op een monument? Waar moet men op letten bij een beschermd stads- of dorpsgezicht? Welke duurzame alternatieven zijn er en waar moet men zijn voor advies, subsidie of een vergunning?

De drie brochures bedienen elk een doelgroep. De eerste brochure is bedoeld voor eigenaren of huurders van monumenten en bewoners binnen beschermde gezichten. De tweede is specifiek geschreven voor vakmensen. De derde geeft vergunningverleners handvatten hoe om te gaan met zonne-energie in combinatie met wettelijk beschermde gebouwen. De publicaties vloeien voort uit de Green Deal tussen de branchevereniging Holland Solar en het ministerie van Economische Zaken. Zie verder onder brochures op de website van RCE te Amersfoort: www.cultureelerfgoed.nl.

Stalinterieur.

Dat is lastig knotten...

BOEKWINKEL

UITGAVEN B&E A-V

Van de eigen uitgaven zijn nog te koop:

- Boer en Boerderij € 35,00
- Van oud naar behoud € 10,00 (laatste stuks)
- Boerderijspecial € 4,50
- Routeboekje Boerderijen Bekijken € 4,95
- De Boerderij het behouden waard € 14,95
- Hoeve – Hofstee - Herbestemming € 14,95 (vanaf 9 april 2015).

IN- EN VERKOOPHOEK

Als u boeken over de boerderij of het boerenbedrijf wilt verkopen of als u op zoek bent naar boeken over deze onderwerpen, dan kunt u hier een 'zoekertje' plaatsen. Dat gebeurt gratis en de taak van Boerderij & Erf is alleen maar die van intermediair. Dus worden aanbieder en koper en vrager en aanbieder met elkaar in verbinding gesteld. U kunt hiervoor een e-mail zenden naar djtekst@planet.nl.

SECRETARIAAT BOERDERIJ & ERF A-V:

Sluis 57 ▪ 2964 AT Groot-Ammers ▪ 0184-661425/06-53759618
secretariaat@boerderijenerf.nl ▪ bank NL14RABO0325074739
website: WWW.BOERDERIJENERF.NL

Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling
Europa investeert in het platteland

Redactie en samenstelling nieuwsbrief:

Dick de Jong - Bureau Tekstwerk - djtekst@planet.nl